Tulevaisuusvaliokunta

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Digitaalinen Eurooppa –ohjelman perustamisesta vuosiksi 2021-2027 (U 69/2018 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee U-kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa. Ministeriön vastuulla on hallitusohjelman mukaisesti luoda digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö. Tästä näkökulmasta ministeriö nostaa esille seuraavat näkökulmat ehdotukseen.

Digitalisaation laajamittainen hyödyntäminen edellyttää dataa ja sen hallittua käyttöä. Kestävä digitaalinen talous nojautuu palvelujen luotettavuuteen niin käyttäjien kuin palveluntarjoajien näkökulmasta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää siten tärkeänä, että datan saatavuus ja luottamus palveluihin ovat digitalisaation edistämisen keskiössä myös EU-tasolla.

Kehityksen kannalta keskeistä on turvata investoinnit digitaaliseen infrastruktuuriin. Julkisen sektorin rooli on tukea markkinaehtoisten investointien kanavoitumista digitaaliseen liiketoimintaan perustuviin uusiin liiketoimintamalleihin ja niitä tukevaan infrastruktuuriin. Innovaatio- ja tutkimusohjelmilla ja niihin liittyvillä rahoitusinstrumenteilla ei saa luoda vääristymiä markkinoille eikä luoda järjestelmiä, jotka voivat syntyä markkinaehtoisesti. Kaikilla EU:n digitaalisiin sisämarkkinoihin kohdistuvilla toimilla tulisikin varmistaa sisämarkkinoilla teknologianeutraali toimintakehys, joka kannustaa markkinaehtoisia investointeja useita eri toimialoja palvelevien yleiskäyttöisten viestintä-, satelliitti- ja tietoinfrastruktuurien kehittämiseen.

Automaation edistäminen on keskeinen keino edistää EU:n digitaalista kilpailukykyä. Automaatio edistää esimerkiksi liikenteen turvallisuutta ja tehokkuutta sekä ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista kaikissa liikkumismuodoissa. EU:n ohjelmilla on keskeinen merkitys turvallisuutta lisäävien ja innovaatioita vaativien automaatioratkaisujen markkinoiden synnyttämiseksi sekä näiden ratkaisujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi.

Uusien teknologioiden lisäksi EU:n tulee kannustaa uusiin liiketoimintamalleihin, koska ne palvelujen kehittymisen kautta hyödyttävät suoraan ihmisiä. Esimerkiksi liikennesektorin rahoituksen tulisi kattaa myös liikennepalvelut. Tämä voisi auttaa vastaamaan kaupungistumisen ja ilmastonmuutoksen luomiin muutostarpeisiin liikkumistavoissa sekä löytämään keinoja muiden kuin asutuskeskusten liikkumispalveluiden turvaamiseksi.

Liikenne-ja viestintäministeriö korostaa olennaisen julkisen ja yksityisen tiedon saatavuutta ja käyttöä, vaarantamatta yksityisyyden ja liikesalaisuuksien suojaa. Henkilötietojen käsittelyssä on huolehdittava tietosuojan lisäksi siitä, että kuluttajilla on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää omia tietojaan haluamallaan tavalla palveluissa (MyData).

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Tietojärjestelmien tasolla Digitaalinen Eurooppa - ohjelmassa tulee keskitettyjen tietovarantojen sijaan painottaa tietoteknisesti hajautettuja järjestelmiä. Tiedot tulisi jakaa ensisijaisesti avoimien rajapintojen kautta, koska ratkaisu lisää järjestelmien yhteensopivuutta ja turvallisuutta sekä kehityksen näkökulmasta joustavuutta. Esimerkiksi liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) lähtökohtana on, että julkista rahaa käytetään vain sellaisiin lippu- ja maksujärjestelmiin, jotka ovat taustajärjestelmäpohjaisia ja yhteentoimivia.

Digitaalinen Eurooppa - ohjelman avulla voidaan vahvistaa liiketoiminnan kannusteita investoida digitaaliseen ja dataan perustuvaan palvelukehitykseen. EU ei pysty kilpailemaan investoinneillaan digitaalisten palvelujen globaaleille edelläkävijöille, mutta sen tulee kohdentaa panostuksensa kilpailuetua ja yhteiskunnallista hyötyä tuoville alueille, joissa sillä on vahvaa osaamista. Tämä tarkoittaa sitä, että EU-ohjelmatason painotukset kootaan ja arvioidaan edustavien sidosryhmien ja asiantuntijoiden yhteistyönä. Myös suomalaisen osaamisen tulee olla näissä vahvasti mukana edustaen myös kansallisia vahvuuksia digitalisaatiossa esimerkiksi terveys-, rahoitus- ja liikennesektoreilla.

Digitaalinen Eurooppa- ohjelma tarjoaa raameja rajat ylittävälle yhteistyölle. Investointien haluttuja saavutuksia ohjelmakauden aikatähtäimellä tulee kirkastaa vaikutusten tasolla ja lisäämään yritysten ja organisaatioiden halukkuutta hakea ohjelmaan.

Taru Rastas
Viestintäneuvos

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi